

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 50 cent. osmrtnice, zahvale, poslanice in vabila po L. 20, oglasi denarnih zavodov mm po L. 2. — Mali oglasi po 30 cent. beseda, najmanj pa L. 3. — Oglasi naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ul. sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nad. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Pravica narodnih manjšin do zaštite

V nekem italijanskem listu smo čitali debelo podčrtano izjavo, da v Italiji ni dopustna nikakva politika tolerancije — napram Slovanom! «Enostaven razlog» — kakor se je izrazil dotični list — bi bil ta-le: ali se Slovani ravnajo kot dobri državljani, kakor bi bila njih dolžnost, potem ne bi ničesar, kar bi trebalo tolerirati; če pa bodo nadalje gojili melanholične sanje o iredentizmu in oceppljenju, o narodnih manjšinah in tozadevnih narodnih pravicah — potem bi bila vsaka toleranca neodpusten greh! Zato da ne more biti govora o «razorožitvi duševnosti, nasprotno Slovanom». Ne smemo — je pisal dotični list — odnehati, dokler jih ne zrušimo v obnemoglost, dokler se ne zatire njihovo tisk, ne zaprejo njihova politična, telovadna, kulturna in pevka društva itd., ki so žarišča sovraštva proti Italiji. V Italiji nimajo pravice do obstanka nikake narodne manjšine!

Ti izlivi — blage duše imajo vsekako to prednost, da so cinično odkriti. Tudi ne bomo trafilci časa in truda, da bi vnovič dokazovali neresničnost trditve, da ni sanjamo o iredentizmu in oceppljenju, in pa o našem pretveznem sovraštvi proti Italiji in italijanstvu. Čemu naj bi napravim takim nasprotnikom zopet in zopet dokazovali stvari, ki so bile že stokrat dokazane in jih potrjuje dejstva slehernega dne?! Takim nasprotnikom — smo rekli. Če koga vodi zla volja — malafede pravijo Italijani —, če svoje trditve zavestno opira na sama podčrtanja brez vsake realne podlage, ker hoče, — pa bilo tudi v spopadu z resnico in vsako logiko — priti do svojega zaključka: potem je res vsako prekeranje in izpodbujanje gola in brezkoristna potrata časa in truda.

Nekoliko besed bi hoteli vendar posvetiti stavku, ki pravi, da Slovani v Italiji naj bodo le dobri državljani in potem da ne bi ničesar, kar bi trebalo tolerirati! Kratki zmisel besede odpira naši narodni manjšini to-le usodno perspektivo: če ne boste dobri državljani, gorje vam, tepeni boste brez usmiljenja in pardona; če pa boste dobri, potem boste — tudi tepeni! Ker tudi o kakih pravicah narodne manjšine da ne smemo mi «sanjati»! Zato da je vsaka toleranca proti nam grešna, pa naj smo sicer stokratno dobri in lojalni državljani! Vidite torej, da s ljudmi s tako ideologijo, tako duševnostjo in s takim naziranjem o manjšinskem vprašanju mora biti vsako prekeranje res nepodno. Njihov koncept o manjšinskem vprašanju v Italiji je res kaj kratak in enostaven: ne priznavajo narodnih manjšin in dosledno temu tudi ne obstanka manjšinskega vprašanja v tej državi. Če kdo trdi, da nima nebesnega svoda nad seboj in zemlje pod nogami, če neče priznati, kar v resnici je, kar trka sleherni sekundo na vrata — potem mora biti z njim konec vsake debate. Podoben je kmetu, ki je prikratk videl železniški vlak in mu grozil s pestjo, naj se ustavi, ker on da ne more videti tega «hudiča». Vlak pa se ni zmenil za njegove pesti, ne za njegovega «hudiča» in je drdral dalje in sledili so mu še drugi vlaki.

Pa pustimo parabele in prepustimo besedo — vsakdanjim dejstvom, ki pričajo, da manjšinsko vprašanje obstoji za vse države, ki imajo priključene drugorodne manjšine. Ustanovil se je mednarodni forum, Društvo narodov, ki mu je uredba tega vprašanja ena glavnih nalog. Ves svet si usvaja načelo zaštite narodnih manjšin. O pomembnosti manjšinskega vprašanja govori dejstvo, da se vršijo mednarodni manjšinski sestanki, ki se jih udeležujejo — kakor zadnjič v Ženevi — zastopniki do štiri-deset milijonov ljudi narodnih manjšin. Prosvetljeni duhovi vseh narodov učijo, da se manjšinsko vprašanje mora na sploh — in ne samo za pojedine države — dovoljno rešiti, ker drugače ne more biti zagotovljen trajen evropski mir.

Pa tudi aktivnim državljanom je manjšinsko vprašanje predmet velikega zanimanja in skrbi. Tako je v mesecu septembru Svet Društva narodov, ta najkompetentnejši činitelj te mednarodne organizacije, razpravljal o manjšinskih vprašanjih. Braziljski član Sveta, Mello Franc, je razpravljal o izvoru mednarodne zaštite manjšin in o dosednji proceduri glede držav, ki so s pogodbami obvezane napram narodnim manjšinam. Nasproten je sicer stališču za posplošenje take zaštite, meni pa, da se ta cilj more doseči na ta način, da se vlade pri izvajanju zaštite manjšin ne odmaknejo od načel lojalnosti ter da so na drugi strani osebe, pripadajoče k narodnim manjšinam, lojalni državljani in da izpolnjuje svoje dolžnosti napram državi.

Angleški minister za vnane stvari Chamberlain je izjavil slično, češ da cilj manjšinske politike ne more biti ta, da bi se v poedinih državah ustvarile skupine, sovradne državnemu organizmu. Tem izjavam je pritril tudi češkoslovaški zastopnik Češko stališče je, da je treba manjšinam načelno priznati pravico do obstanka v okviru države, kateri pripadajo, ter da se razmerje mora rešiti v soglasju z večino.

Neki odlični funkcionar Društva narodov je menil te dni v razgovoru z nekim dunajskim novinarjem, da je treba zaščito narodnih manjšin posplošiti in jo s pod-

lage sklenjenih mednarodnih pogodb postaviti na občo mednarodno podlago. Ta izjava ne dopušča drugega tolmačenja, nego tega, da zaštita narodnih manjšin velja za vse manjšine in vse države!

Nazori o obsegu te zaštite in načinu, kako naj se zagotovi nje izvedba, morejo biti različni, ali načelo je postalo splošno aksiom! Iz vseh navedenih izjav sledi, da se manjšinam pač nalagajo dolžnosti napram državi, da se morajo pokazati vredne zaštite, in da se zahteva od njih državljanska lojalnost, da pa nobena avtoriteta ne zanika obstanka narodnih manjšin in njih pr-

avice do svojega narodnega življenja! To pravico so na in po mirovni konferenci priznali tudi odgovorni in najkompetentnejši činitelji državnega življenja v Italiji — gori do prestolnega govora — in smo mi tozadevne slovesne izjave že opetovano doslovno ponatisknili! Pa tudi dejstvo, da je Italija ne le članica, marveč da je bila tudi ustanoviteljica Društva narodov, ki mu je zaštita manjšin ena glavnih nalog, pričča, da ji delajo slabo usluho tisti, ki zahtevajo, naj se izneveri temu načelu in pa moralni obveznosti, sprejeti s slovesnimi izjavami v Parizu in v Rimu.

Italijanska politika in mednarodni dogodki

Ustoličenje rimskega guvernerja — Misijonska razstava v Rimu

RIM, 28. Ministrski predsednik Mussolini se povrne v Rim v torek ali najkasneje v sredo zjutraj, tako da bo mogel predsedovati za sredo sklicanemu ministrskemu svetu. Ministrski svet bo proučeval, kakor že javljeno, ukrepe za preureditev vojske. Ti ukrepi pridejo kasneje v obliki zakonskih načrtov pred zbornico in se bo o njih vršila dolga razprava. Mussolini bo na ministrskem svetu podal podrobno poročilo o mednarodnem položaju, določil stališče italijanske politike napram poslednjim mednarodnim dogodkom ter se dotaknil rusko-turške pogodbe. O tem predmetu bo ministrski predsednik zopet govoril v zbornici začetkom februarja, tako da bo naznala za Mussolinijevo stališče napram sedanjim mednarodnim političnim problemom ne le italijanska, marveč tudi mednarodna javnost. Zbornica bo v februarju razpravljala o locarnskem paktu ter ga nato ratificirala.

Dno 3. januarja se bo sestal veliki fašistovski svet. Začrtal bo fašistovski delovni program za leto 1926. in določil navodila za izvajanje že odobrenih zakonov, kakor n. pr. zakona o odpustanju uradnikov. On. Farinacci bo predlagal velikemu fašistovskemu svetu, da se strogo in natančno revidirajo vsi seznanjeni fašistovski pristaveš.

RIM, 28. Na Campidogliu se vršijo velike priprave za ustoličenje prvega rimskega guvernerja. Tej ceremoniji hoče vlada utišniti posebno svečan značaj, kajti rimski guverner bo pomenil začetek nove upravne dobe za italijansko prestolico. Ustoličenje se bo vršilo dne 31. t. m. popoldne. Zadnji dan leta je bil izbran radičega, da bo moglo novo mestno zastopništvo z ostalimi predstavniki izročiti novoletna voščila Nj. Vel. kralju v imenu rimske gubernije. Navedenega dne bo najbrž imenovana deseterica rektorjev, ki bodo htingirali kot svetovalci rimskemu guvernerju.

RIM, 28. Tekom svetega leta so dospeli Vatikanu številni darovi iz vseh delov sveta. Nekateri darovani predmeti predstavljajo znatno vrednost. Bolivijci so na primer poslali papežu zastavo v narodnih barvah; iz Afrike, Azije, Amerike in Avstralije so prispeli dragoceni vzorci domače industrije, umetnostne zbirke in zgodovinski predmeti, ki spominjajo na to ali ono mesto ali pokrajino. Vse te reči so bile razstavljene na misijonski razstavi, ki je bila odprta v vatikanskih vrtili skozi celo leto in ki se ne bo še tako hitro zaključila.

Sedaj proučuje posebna komisija prelato in cerkvenih učenjakov vprašanje stalnega poslovanja misijonske razstave. Ker nudi ta razstava jasno sintezo krščanske zgodovine in kulture na svetu, ne bi bilo umestno, da bi se Vatikan odpovedal tej uspešni propagandi v prihodnjih letih. Nekateri vatikanski krogi priporočajo, naj bi misijonska razstava stalno poslovala v lateranski palači, katera se nahaja v bližini bazilike sv. Ivana.

Koliko ljudi je obiskovalo tekem svetega

Konferenca jugoslov. vseučiliških profesorjev v Zagrebu

Zagrebska trgovinska visoka šola spreminjena v komercialno fakulteto

BEOGRAD, 28. (Izv.) Na današnji seji ministrskega sveta je bil na predlog ministra za pošto Superine odobren kredit 13 milijonov dinarjev za nakup brzojavnih drogov. Ministrski svet je razpravljal tudi o nekaterih vprašanjih likvidacije «Hrvatsko-slavonskega gospodarskega društva» in o zakonskem predlogu za izenačenje neposrednih davkov.

Nato se je vršila seja plenuma finančnega odbora, na kateri se je na dolgo razpravljalo o izenačenju dohodkov državnih rudarskih uradnikov.

ZAGREB, 28. (Izv.) Danes se je tu začela konferenca profesorjev jugoslovenskih univerz, na kateri se je obravnavalo o načrtu novega univerzitetnega zakona. Konferenci je prisostvoval prosvetni minister S. Radič in 19 delegatov vseh univerz Jugoslavije. Sejo je otvoril St. Radič, ki je v daljšem govoru kritiziral nadprodukcijo inteligence jugoslovenskih univerz in navajal, da mora Jugoslavija štediti tudi pri univerzah.

Popoldne je konferenca prešla na podrobno razpravo o zakonskem načrtu o univerzah. Zakonski načrt določa med drugim, da ostanejo v Jugoslaviji tri univerze, in sicer v Beogradu, Zagrebu in v Ljubljani, ki se bodo po svojem sedežu tudi imenovale Beograjska, Zagrebska oz. Ljubljanska univerza. Poleg teh ostaneta še pravniška

in filozofska fakulteta v Subotici in filozofska fakulteta v Skoplju. Vendar se bo njun položaj natančneje uredil s posebno splošno uredbo. Po načrtu bo imela beograjska univerza medicinsko, filozofsko, tehniško, pravno, pravoslavno-teološko in gospodarsko-gozdno fakulteto, dočim se bo veterinarska fakulteta po potrebi uredila po definitivni zgraditvi zagrebske veterinarske fakultete. Za zagrebsko univerzo so določene sledeče fakultete: pravna, medicinska, filozofska, gospodarsko-gozdna, veterinarska, katoliško-teološka in tehniška fakulteta, dočim se bo komercialna visoka šola preuredila v visokošolsko fakulteto, čim bo kralj podpisal novo uredbo o njeni preustrojitvi. V Ljubljani ostanejo fakultete, kakor so sedaj, t. j. medicinska s 5 semestri, pravna, filozofska, tehniška in katoliško-teološka.

Razprava se bo nadaljevala jutri.

Mogočna jugoslov. manifestacija

proti zatiranju jugoslovenske manjšine v Grčiji

BEOGRAD, 28. (Izv.) Včeraj se je izvršila v Bitolju velika narodna manifestacija za jugoslovenske manjšine v Grčiji, katere se je udeležilo nad 15.000 oseb. Zborovalci so tu protestirali proti zadržanju grških oblastev napram jugoslovenskemu življu v Grčiji. Med drugimi sta nastopila s posebnimi govori poslanec Jovan Pirković in socialist Nedeljko Tivat, ki sta očitala Gr-

čiji, da krati jugoslovenskim manjšinam pravice, ki so jih imele pod turško vladavino, in da zaplenja brez nobenega vzroka premoženja Jugoslovenov, jih preganja ter da odrejuje proti njim internacije in jih sploh izpostavlja vsakovrstnim trpljenjem. Na zborovanju je bila soglasno sprejeta resolucija, s katero se jugoslovenska vlada poziva, da posreduje pri grški vladi, da se omogoči Jugoslovenom v Grčiji znosljvi obstanek v okrajih, kjer bivajo jugoslovenske manjšine že stoletja, in da se jim dajo cerkve in šole, v katerih bodo lahko uporabljali svoj jezik ter živeli po običajih svojega roda.

Turški zunanji minister v Beogradu

BEOGRAD, 28. V soboto popoldne je prišel na svojem povratku iz Zeneve z zasedanja Društva narodov v Beograd turški zunanji minister Ruždi beg, ki se je uslužil tam za en dan. Na kolodvoru so ga pozdravili zastopniki zunanje ministarstva. Ruždi beg potuje domov s svojo ženo in dvema bivšima turškima ministroma, Sukri begom in generalom Džavidom. Tekom večeršnjega in današnjega dne je imel Ruždi beg več sestankov z zunanjim ministrom dr. Ninčevićem. Zvečer je sprejel novinarje, ki jim je podal nekaj izjav. O muslimanih je dejal turški minister, da je njegova država sedaj domovina turškega plemena in da se zanima za panslavizem. Glede muslimanov v Jugoslaviji je rekel minister, da so sedaj Jugosloveni in da se Turčija sedaj ne briga več zanje. Glede Rusije je izjavil minister, da je pogodba med Turčijo in Rusijo, sklenjena v Parizu, dopolnilo k moskovski pogodbi. Ta pogodba ne prinaša nič novega, ampak ugotavlja le že obstoječe stanje in razmerje med obema državama. Pogodba predvideva za vse morebitne spore med obema državama mirno rešitev zadeve. Glede Mosula je izjavil Ruždi beg, da Turčija za nobeno ceno ne more prepustiti te pokrajine katerikoli drugi državi. Predlagala je plebsicit, vendar ga Društvo narodov ni sprejelo. Turčija na noben način ne more opustiti svoje suverenosti nad Mosulom.

Turški minister je prešel na to na razmerje med Turčijo in Jugoslavijo in rekel, da so odnosi med obema državama prav dobri. Minister je rekel v Atenah, da je Jugoslavija predominantna država na Balkanu, v Zenevi pa je naglašal, da mora vsako delo glede balkanskih zadev računati s prevladujočim položajem kraljevine SHS.

Pogodba med državo SHS in Turško je bila hitro sklenjena, ker ni nobenih nesoglasij med njema.

Ruždi beg je bil sprejet tudi od zunanje ministra Ninčiča, ki se je razgovorjal z njim poludruge uro. Večraj popoldne je Ruždi beg nadaljeval z ekspresom svojo pot proti Carigradu.

Senzacionalno odkritje ponarejenih bankovcev

Za 7 milijonov ponarejenih tisočdinarskih bankovcev uhitoptapljen v Jugoslavijo

NOVA GRADISKA, 28. Pred par dnevi sta prišla semkaj dva elegantno oblečena moška, v približni starosti 45 in 20 let, ki sta se nastanila v enem mestnih hotelov. Prihodnji dan se je mlajši seznanil z županovo hčerko. Obnašal pa se je do nje nedostojno in jo žalil. Dekle se je pritožilo pri očetu, ki je šel v hotel in hotel zadostičenje od neznanca. Ko je prišel župan v hotel, je izvedel, da sta se oba že odpeljala proti kolodvoru. Župan je šel za njima in ju ustavil na kolodvoru. Zahteval je od žilica zadostičenje, ta pa mu ni hotel odgovoriti. Župan, ki sta se mu zdeli oba moška sumljiva, je poklical orožnika in ju dal odvesti na policijo. Neznanca sta pušila v kolodvorski restavraciji precej obširen kovčeg. Ko je orožnik gnal oba neznanca na policijo, sta naenkrat skočila vsak na eno stran in pobegnila. Dasi je orožnik za njima streljal, jih vendar ni mogel več dobiti.

Župan je takoj hitel nazaj v gostilno in odprl kovček neznanec. V njem je našel tri velikanse svežnje samih tisočdinarskih novčanov. Kovčeg so prenesli na policijo, kjer so ugotovili, da je bilo v njem za sedem milijonov dinarjev ponarejenih bankovcev po tisoč dinarjev. O tem je bila takoj obveščena zagrebska podružnica Narodne banke, ki je nemudoma poslala na prvi božični praznik v Novo Gradsko uradnika. Ta je ugotovil, da gre res za ponarejene bankovce. Falsifikati so izvrstno izdelani, le Karagorgjeva glava v vodnem tisku je nekam motna in nejasna.

Policija je izdala za obema lopovoma tiralico.

Givortitev nove železnice v Jugoslaviji

BEOGRAD, 28. Včeraj se je na slovesen način izvršila otvoritev nove železniške proge Niš-Prokuplje.

Nova proga Niš-Prokuplje je del one znamenite železnice, ki se je pod imenom Transbalkanska ali Jadranska železnica projektirala pred svetovno, oziroma se pred balkansko vojno pod političnim vodstvom Rusije; Ta proga naj bi vezala južnozapadno Rusijo preko Bukarešte, Prahova, Niša, Pristine z Jadranskim morjem pri Medovi ali Draču ter nudila v avstrijskem oklepu vjeti Srbiji vsaj gospodarski dostop do morja. Del te velike železnice je tvorila proga Niš - Knjaževac, ki je bila otvorena pred tremi leti.

Trasiranje proge Niš - Prokuplje se je pričelo še 1914. leta. Delo na njej pa se je začelo šele v maju letošnjega leta. Železnica je veljala okrog 20 milijonov dinarjev. Izročil se v promet takoj, in sicer vsled tega tako naglo, ker pre-

bivalstvo silno težko čaka tega modernega prometnega sredstva; sicer bi z otvoritvijo počakali še nekaj časa.

Kralj Boris o Društvu narodov

SOFIJA, 28. Sboranje je sprejelo in v skupni avdienci izročilo kralju addresso kot odgovor na njegov prestolni govor. Ob tej priliki je kralj imel zelo pomemben govor, v katerem je naglašal potrebo notranjega pomirjenja in izboljšanja gospodarskih razmer v državi. Kralj je končal svoj govor s temi besedami: «Upoštevaajoč napore vlade rad verujem, da bodo narodni zastopniki storili vse, kar je mogoče, da se domovina čimbolj povzdigne. Bolgarski narod želi biti element miru in napredka in hoče izlečiti globoke rane, ki mu jih je zadala vojna. Treba je, da ugotovimo, da inozemstvo upošteva politiko miru in lojalnosti Bolgarske. To nam dovoljuje upanje, da bo izvršitev gotovih točk mirovne pogodbe clajalo težki položaj države in usodo nesrečnih beguncev. Zaščito, katero je naša pravica stvar našla v Zenevi, je odobravalo vsako bolgarsko srce. Na srču mi je, da izrazim iskreno zahvalo Društvu narodov, katerega intervencija je očajala vero bolgarskega naroda v visoko misijo te mednarodne ustanove».

Vesti o nemirih v Solunu

ATENE, 28. Prekinjenje telefonske zveze med Atenami in Solunom je povzročilo, da so se razširile neutemeljene vesti o delavskih nemirih v Solunu, ki so se baje vršile v času bivanja min. predsednika Pangalosa. Vse tozadevne vesti se oficijelno zanikujejo.

Važna odkritja ruske ekspedicije v osrednji Aziji

MOSKVA, 27. Posebna ekspedicija, ki jo je pripravila akademija znanosti in ki jo vodi učenjak Ferman, je prva prodrla v peščeno puščavo Karo Komu v osrednji Aziji. V razgovoru z nekim poročevalcem agencije Tass je Ferman povedal, da je ekspedicija našla 10 km severno od Gusk Tepe-ja obljudene oaze, namesto peščene in zapuščenega planave, kakor si je vsako pričakoval. Zdi se, da živijo v teh oazah plemena, ki so sorodna Turkmencem. Ti ljudje živijo po čisto posebnih starodavnih običajih in sploh niti še ne vedo, da obstoja Zveza ruskih sovjetskih republik. V puščavi, ki jo do sedaj smatrali za popolnoma zapuščeno, je mnogo poti, po katerih se pogostoma premikajo številne karavane velbdov. Prebivalci oaz živijo v skupinah, ki štejejo od 15 do 20 šotorov; pečajo se z živino, v prvi vrsti redijo velbode, ovce in koze. Kakih 250 km od Guck Tepe-ja je ekspedicija odkrila bogata ležišča žvepla, pri katerih se še pozna, da so jih v davnih dneh izkoriščali. Ti zapuščeni rudniki so zelo bogati na žveplo, zato je verjetno, da bodo zadobili veliko važnost za industrijo. Dopolj k rudnikom je mogoče po posebnih stezah, ki jih pozna o prebivalci puščave. Fernanovana karavana je vzbudila med domačini veliko presenečenje, kajti že več sto let niso videli tujea. Prebivalci Kara Komu govorijo narečje, ki je podobno jeziku Turkmenov.

Čičerin v Moskvi

MOSKVA, 28. Čičerin se je včeraj povrnil s svojega polovanja v inozemstvo.

Nov način zdravljenja trebušnega legarja

MOSKVA, 28. Agencija «Tass» poroča, da se je dr. Tikhonov, član zavoda profilaktičnih ved v Leningradu, posrečilo dobiti ferment «Bacterio X-phona», ki uničuje bakterije tifusa. Dr. Tikhonov namerava poizkusiti novi ferment na bolnikih, ki imajo bakteriolegarju. Dr. Glukov, asistent na zavodu za zdravstvo v Leningradu, je 69 bolnikom dal cepivo proti krvavi grizi. Kot poroča agen. «Tass», je sedaj gotovo, da je mogoče zauslaviti s tem cepivom mahoma tudi najhušo krvavo grizo.

Nov načrt za zemljiški davek v Rusiji

MOSKVA, 28. Ljudski komisar za finance je izdelal načrt za izpremenitev zemljiškega davka. Načrt je bil predložen posebni komisiji, v kateri so zastopani tudi kmetje, da ga prouči.

Vpad ruskih čet v Afganistan

LONDON, 28. Iz Alshabada poročajo: Listi iz Kabule pišejo, da so sovjetske čete brez vsakega poviada napadle in zavzele afgansko območje postojanke Darkbad v pokrajini Bedakhan. Zasedle so tudi ozemlje v okolici Darkbada.

Meščanska vojna na Kitajskem

Sporazum med velevladstvi za vojaško intervencijo - Prizori barbarstva v Mukdenu

TOKIO, 27. Vojska generala Cang-Tso-Lina je premagala bivšega zaveznika, generala Kuo-Sung-Linga. Konjenica je zajela njega in njegovo ženo v Mandžuriji, pa jo oba dal zmagoviti general Cang-Tso-Lin ustreljiti.

NEW-YORK, 27. Ameriški poslanik v Pekingju je brzojavno sporočil vesti, da je general Feng vkorakal včeraj s svojimi četami v Tien-Tsin. Celihi dvanaest ur je vojaštvo penilo in požigalo po mestu. Škoda je ogromna.

Cete generala Li-Sing-Lina, ki so branile mesto, so se udale šele po dvournem ostrem bojevanju.

PARIZ, 28. Agencija «Radio» poroča iz Pekingja, da se tam vztrajno širi vest, da so se velike vlasti, ki so na vzvodu zainteresirane, in sicer Združene države, Anglija, Francija, Italija in Japonska, sporazumele za vojaško intervencijo na Kitajskem.

Vest, da sta bila general Kuo-Sung-Lin in njegova žena v Mandžuriji ustreljena, se uradno potrjuje. Na tozadeven ukaz maršala Cang-Tso-Lina je vojaška družba nosila po mukdenskimi cestah noge in roke umorjenega generala in njegove žene.

Japonsko zunanje ministrstvo javlja, da je poslalo posebnega zastopnika k generalu...

stopek poljske manjšine s temi besedami: «Tege se ne more Poljakom nikdar pozabiti...»

DNEVNE VESTI

Razpust občinskega sveta v Dekanah

Ker ne bo več občinskih volitev v naših krajih (razen po velikih, večinoma mestnih občinah)...

Danes pa nam je zopet na razpolago material tudi za to rubriko. Kakor se nam poroča iz Dekanov...

Koncert učiteljskega zbora

Med številnimi koncerti, ki jih je ta naš sijajni zbor priredil v teku svojega štiriletnega delovanja...

Prvič je gotovo, da je bil nastop zbora v Renčah kakor tudi v Ajdovščini triumfalen.

Lepo okrašena in velika dvorana je bila spočetka mrzla, hladna, pevci so se na mrzlem odru neudobno počutili...

V tretjem delu je bila vez med odrom in občinstvom trdna, od točke do točke se je poslušalstvo razvnelo...

Koncert v Ajdovščini pa je bil dovršen. Tudi v Ajdovščini je bila dvorana prenapolnjena, istotako se je na dvorišču nabralo mnogo ljudstva...

Vse točke je zbor sijajno izvajal. Dirigent, pevci in občinstvo se je zložilo v eno harmonično celoto.

Kakor še nikjer, je bila tu prilika ugotoviti, kaj pomeni dirigent. G. Srečko Kumar je sprotil vrljiv svoj duh v skupino pred seboj...

Prelepa «Biljana» je končno tudi disciplinirano mirno ajdovsko poslušalstvo tako razgrela, da jo je moral zbor ponavljati.

Če je bil uspeh v Renčah dober, je bil v Ajdovščini še boljši.

načelo «Zvestoba za zvestobo», ki smo ga postavili za časa vojne, tudi v miru globoko mišljeno in iskreno. Poslanca dr. ja Wolfa pozdravljamo z navdušenjem med državo-tvornimi politikmi.

Ajdovščini sijajen. Učiteljski zbor je dokazal, da se da mnogo napraviti, kjer je volja, vztrajnost, požrtvovalnost.

Učiteljskemu zboru gre zasluga, da je začrtal nove smernice našim pevskega zboru se tem potom zahvaljuje številnemu občinstvu...

ZAHVALA
Predsedstvo učiteljskega pevskega zbora se tem potom zahvaljuje številnemu občinstvu...

Plačevanje pokojnin
Plačevanje pokojnin državnim upokojencem, ki ga vrši sedaj ob koncu meseca odsek kr. z. zaokladnice...

Upravni odbor za tržaško pokrajino
je imel 17. t. m. sejo, kateri je privratal predsedoval prefekt gr. uff. Gasti.

Društvene vesti
Sežanski orkester se vlnudno priporoča za obilno udeležbo pri koncertu...

Iz tržaškega življenja
Velika tatvina v stanovanju
Predvčeršnjim je 34-letni Fran Boccasini javil na policijskem komisariatu...

Mirno in brez trpljenja se je preselila na oni svet 86-letna Marija Dobrowska...

V pekarni Trampus v ul. Riborgo je včeraj zjutraj skušal končati z življenjem 20-letni pekovski pomočnik Karel Maurich...

53-letni voznik Emil Stern, stanujoč v ulici Pietà št. 5, je včeraj popoldne prevažal za fir-

mo Parisi bale kož iz skladišča št. 1 v skladišče št. 26 v prosti luki V. E. III. Okoli 17. ure je mož ravno odrazil z naloženim vozom od prvega skladišča...

SPORT

Sportni dogodki pretekle nedelje

«Obzor» - «Olymp» 2:0 (But - Drugović)
Pregovor pravi: «Ni zlomek tako črn, kakor ga slikajo.» In res je v nedeljo «Obzor» dokazal resničnost tega pregovora...

Koj v začetku prenese Munič z lepim «americain» četo v napad, ki priskli «Obzor» v korner. Škilan reši in spravi Vekjeja v besno fugo...

Drugi polčas začne igra v mirnem tempu. «Obzor» začena polagoma vladati. Njegova napada na vrsta se strne v falango — hači «Olympa» so prsiljeni v brambo.

Sodil je g. Plesničar Boris. Resnično dober, le (ta večni le!) pri odinjanju naj bo točneši, od strani odinjalci je dovoljeno — istotako ne zagreši ničesar igralec, ki pri skoku, v katerem odbija žogo z glavo, pade na nasprotnika.

«Olymp»: Krefel, Manič, Munič, Tomazič, Brunnak, Jurkovič II, Dreušni, Jurkovič I, Jug, Abukali, Anton.

Občinstva mnogo — razpoloženje praznično. S. R.

Hazena «Olymp» - «Prosveta» 10:1.
Navzlec resnično veliki zmagi nas «Olymp» ni presenetil, kakor smo pričakovali in vtis ki ga je družina «Olympa» napravila na priučujoče, ni bil popoln.

Skozi ves drugi polčas stalna lahka premoč Jadrana, vedno pretrgana po nevarnih izpadih Sparte. Kapetan Sparte Santin je radi krtev prisiljen zapustiti igrišče za dobrih deset minut in Jadrano se medtem posreči izenačiti.

V petek na novo leto se ločno ob 13. srečala na igrišču «Adrije» četi v prijateljski tekmi. To prednaznako dopolnimo v četrtkovni šte-

a kljub temu se je več težkih bal prevrnilo nanj. Nekateri težački, ki so bili priče nesreči, so mu takoj priskočili na pomoč in ga rešili iz mučnega položaja.

SPORT

Sportni dogodki pretekle nedelje

«Adria» - «Cittavecchia» 2:1 — «Obzor» - «Olymp» 2:0, «Adria» - «Obzor» ??? (3. januarja 1926).

Najhuša in najtrša tekma v prvenstveni turneji — najhuša za «Adrijo», najhuša za «Obzor». Obe enako številno točk — enako razpoloženje v četi.

Mnogostevilnim sportnikom, ki so prihili v nedeljo na Trstenik, gotovo ni bilo žal, da so posetili trsteniško igrišče. Da je šlo za posebno resno tekmo, se je moglo brati na obrazih simpatizantov Vala...

Gostje so pokazali posebno v prvi polovici prvega polčasa krasno igro. Gotovi v podajanju in prejetanju žoge so se utaborili pred vrati «Vala», a težko igrišče je kmalu zahtevalo zrtev in močnejše to glavnih vzrokov, da je četa «Ponizaninov» tako hitro odredila.

Nasprotno se je godilo s četo «Vala». Na koncu prvega polčasa se je četa na mah znašla in pokazala je lepo skupno igro, s ka ero je zaslužila boljši izid, kakor izhaja iz dobljenih goalov.

Sparta (Skedenz) — Jadran (Herpelje, Kozina) 1-1 (1-0).

Prijateljska tekma med omenjenima četama je privabila na igrišče Jadrana precej številno občinstvo, ki je z zanimanjem sledilo živahnemu poteku tekmovanja.

Takoj v začetku preide Sparta v napad, ki nima uspeha radi odločnega nastopa branilcev Jadrana. Igra se potem vzdržuje v sredini igrišča, dokler ne izkluči sodnik v 15. minuti Živca (Sparte) Sparta napada s podvojenimi močmi in res, doseže kmalu nato po Breščku svoj edini res moštirski gol.

V petek na novo leto se ločno ob 13. srečala na igrišču «Adrije» četi v prijateljski tekmi. To prednaznako dopolnimo v četrtkovni šte-

Vesti iz Istre

IZ BORSTA

Pevsko društvo «Slovenec» iz Boršta priredi «Silvestrov večer» v dvorani g. Ivana Zerjal št. 1 s sledečim sporedom: I. «Fant» E. Adamič, poje meš. zbor. II. «Deklece, poda mi roko» E. Adamič, m. zbor. III. «Sovražnik žensk», šaljiv prizor v enem de. anju. IV. «Pet-najst let» E. Adamič mešan zbor. V. «O ta naš Janez», veseloligra v enem de. anju. VI. «Igra Kolo». VII. Vročilo za novo leto in prosta zabava. K obilni udeležbi vlnudno vabi odbor.

Vesti z Goriškega SMRTNA KOSA.

V nedeljo je umrla v Vrtojbi po dolgi, za-
vratni bolezni šele 20 let stara Ljudmila Lašič.
Pred dobrim letom je umrl njen oče, mesar
Ivan Lašič, sedaj pa mu sledi v cvetu mladosti
njegov oče hčerka Ljudmila v grob, v katerega
jo položijo danes ob 3. popoldne. Težko za-
deli družini naše sožalje, prežodaj oveneli
roži pa sladke počitke ob sрани očetali

ODMEVI POROTNE OBRAVNAVE O RO- CINSKEM UMORU

V četrtkovni številki smo prinesli obširno
poročilo o krvavem dogodku, ki se je odigral
dne 16. marca 1923. v Ročinju, in o porotni
obravnavi, ki se je radi njega vršila v Gorici
od 18. do 23. t. m. Ker bi utegnil marsikdo
krivo tolmačiti oni del našega poročila, ki nosi
naslov »Kdo so morilci oziroma pomočniki?«,
ugotovitveno, da je bil nekdanji občinski tajnik
v Ročinju g. Ramund Cargo oproščen sliherne
obtožbe, ker je bila tekoma razprave ugotov-
ljena njegova popolna nedolžnost, proti Anto-
nu, Lovrencu in Mariji Jug, pa je bila ustanov-
ljeno postopanje radi nedostavka dokazov, ki
bi mogli dokazati njihovo krivdo na umoru. —
Istotako ugotovljamo tudi da niso bili nekdanji
usmoljenci v nikakem sorodstvu z umorjenim
veselospesnikom Francetom.

Obsojeni Iganac Kos je sprejel težko obsodbo
ki se je glasila na 30 let ječe, na 10 let poseb-
nega nadzorstva po prestani kazni in na do-
smrtno prepoved sprejema v javne urade, dok-
raj popolnoma hlodnokrvno. Po prečitjanju raz-
sodbe je obsojenec mehanično in udano prožil
svoje roke ozirom, da ih zopet vklešne v
težke verige. Razen obsodbe določa razsodba,
da bo Kos po prestani kazni izročjen jugoslo-
vanskim oblastim, pred katerimi se bo moral
zagovarjati še radi drugih prestopkov. Tako
pač določa razsodba, toda življenje oziroma
smrt bosta najbrže razsodila drugače, zakaj
skoraj neverjetno je, da bi se Kos, ki šteje že
okoli 31 let, povrnil še živ iz ječe. Obsojenec ni
namreč tekoma predpisane roka prijavil nika-
ke pritožbe proti strogi razsodbi na kasacijsko
sodišče in s tem je pač odpadla poslednja
nada na zmanjšanje njegove kazni.

BOŽIČNE PRIREDITVE NA GORIŠKEM.

V soboto, na dan sv. Stefana, in v nedeljo
dne 27. t. m. sta se vršila v Renčah in v Aj-
dovščini napovedana koncerta pevškega zbora
učiteljske zveze. Pevski zbor učiteljske zveze
zaznamuje s svojima božičnima koncertoma
velik uspeh, ki se je v Ajdovščini spreminil v
prvatič trumf.

Tudi »Dramatično društvo« v Gorici, ki je
uprizarilo za praznike (na dan sv. Stefana zve-
čer in v nedeljo popoldne) mladinsko igrano
»Gumni krojaček«, se je nadvse dobro in častno
odrezalo. O tej prireditvi, katero namerava
dramsko društvo ponoviti še v nedeljo za gori-
ško mladež, kaj več — prihodnjič.

KAM NA SILVESTROVO POJDEMO?

Na to vprašanje, katero smo postavili pred
tednom dni na tem mestu goriškim Slovincem,
je večina iz njih že odgovorila sledeče: Na Sil-
vestrovo pojdemo vsi v »Trgovski dom«, ker
nam je že znano, da se pevski zbor »Pevske-
ga in glasbenega društva« z veliko verno pri-
pravilja, da se poslojijo udeleženci Silvestro-
vega večera v smeju in zabavi od starega leta.

Ivan Čargo:

»5. Razstava - Avgust Černigoj - Gorica
Od 15.—22. t. m. je razstavil svoja dela ko-
lektivno tržiški slikar Avgust Černigoj. Umet-
nostni krožek, via Monache 14/1 Srednja dvo-
rana.

Kot izhodišče — vsakemu, ki jo je posetil;
za boljše razumevanje — vsakemu, ki je osup-
nil (večina!) je komentar k tej lepi, novi raz-
stavi A. Č. prepotreben.

Občinstvo, ki je že po »vzgoji« naklonjeno,
ali pa iz marsikateroga drugega vzroka poseča
take in primerne kulturne pojave (umetnost
pa naj bo kolektivistična, za vse!), gleda, čuti,
opazuje primerja itd. itd. išče reflektivnega za-
doščenja.

V umetnosti je mnogo smeri. V upodabljanju
je avangardizem najnovejša izražena in na-
ostrejšem protislovju z vsem privzgojenim, radi
česar slavnemu občinstvu »težko« dostopen —
težko kot ekstrem.

Vsaka doba ima svoje oči. Človek se iz-
lušča, si podaja oblike v razvoju. Razvojni
stopnja je produkt časa (Preobrazba je v ek-
stremih). Nujnost potrebe po novem življen-
ju!

Avangardizem je močna smer na širšega
(mednarodnega) značaja, je sinteza različnih
razvojev najbližnje dobe, v bistvu je princip
novim izhodiščem nova arhitektura, nova gla-
dalščice (v vsem) glasba, književnost, kinemato-
graf, itd.

Človek občeje novo obleko, v resnici je pa
novo oblečena starina. Nov človek ne more
biti stari! Kar ni mlado ni časovno, kar ni čas-
ovno je staro. V sintetičnem prerezu stvari je
orientacija. Tudi pred zrcalom se človek stara
brez zavesti stremenja za novim. V mladom
(novem) je koncentracija prenavljajočega se.
Novo je vse, kar sili naprej! Podajanje novih
principov (zastarelih). Dovednost za novo je
mladost — dinamika. Nemladost je zakrnje-
nost, ki noče dovrežati. A. Č. je na svoji raz-
stavi podal nekaj onega novega pokreta, ki je
v močni borbeni črti avangardizma, ki ima bor-
nike okoli Zenita (Jugosl.) Sturm (Nemčija)
»25« (Italija) Casmo (Čehoslovaška) Monome-
ter (Belgija) L'Esprit Nouveau (Francija) Over-
zicht (Holandija) in okoli angleških, ameriških,
japonskih in okoli vseh drugih podobnih v vseh
najmodernejših državah.

Ta lepa (časovna) razstava podaja kratke
pregled od ekspresionizma do futurizma preko
kubizma do konstruktivizma (Julijška Kra-
fina je zastopana ravno v reviji »25«) Poveda-
no o tej razstavi kot razstavi je že v komentaru.
Dela sodba je v delih samih, podan pokret
avangardizma. Kakšna so ta dela? Obiskoval-
lec jih je sam videl.

Vemo, da so take razstave »novost«, ki so
je navajena le mesta velikih shodišč (dinamič-
noizračunna mesta) glavna mesta, vendar ni to
nič novega, ker je to gibanje v poslednjem raz-
voju že znano. Ako je širi javnosti tuje, ga
vendar v umetnosti le mora zaletiti. A. Č. je
s to razstavo dal najsi bolje injicivno sezna-
njati tudi ne velika mesta s to »novostjo«. Na-
prej, naprej in naprej avangardisti! Ozračje
se mora izčistiti!

GOSPODARSTVO

DR. JOSIP AGNELETTO:

Novo določbe k združnemu zakonu

L. Zadržno pravo v novih in v starih pokrajinah

Zadržno pravo, ki je v veljavi v novih
pokrajinah, je stari avstrijski zakon, ki je
stopil v veljavo že 21. maja 1873. leta in
ki je ostal skozi pol stoletja v svojem bi-
stvu neizpremenjen. Med tem časom je bil
ta zakon izpopolnjen z zakonom o reviziji
zadruž z dne 10. januarja 1903 št. 133 in z
ministrsko naredbo od 21. marca 1918. št.
105, izdano na podlagi pooblastilnega za-
kona od 24. julija 1917. št. 307, ki je uvedel
nekatero nove določbe o združnem ste-
čaju, o uveljavljanju jamstva in o poravn-
nalnem postopanju pri zadruharjih.

Ogromni razvoj našega združništva je
prisiljal ravno enostavnost, jasnost in
točnost tega zakona, ki ne pozna strogih
formalnosti pri ustanavljanju zadrž, na
drugi strani pa skrbi s svojimi jasnimi, ali
strogi določbami glede civilne in kazens-
ke odgovornosti za točno, nesebično in
vestno izpolnjevanje dolžnosti upravnih in
nadzornih organov.

V okviru tega zakona je imel združni
razvoj odprto široko polje za svoj razvoj;
najraznovrstnejše panoge gospodarskih
ustanov in podjetij so vzrastle pod združ-
no obliko in dokazale nje življenjsko silo
in pravico do obstoja in razvoja, zlasti pri
kreditnih in pridobitnih zdruharjih.

Povojni čas, s svojimi gospodarskimi kri-
zami, še bolj pa povojna ljudska duševnost,
ki ni pustila družabne misli do njene velja-
ve, ampak porivala v ospredje, bolj kakor
v normalnih časih, le skrb poimca za svoj
obstane, duševnost, ki predpostavlja za-
sešno korist interesu skupnosti tudi za slu-
čaj, da bi imelo priti predpostavljane osebe
koristi navzkriž z zakoni, silijo k re-
viziji starega združnega zakona. Spremem-
be potrebne so zlasti določbe glede jam-
stva z neomejeno zavezo, glede odgovor-
nosti upraviteljev ter glede jagčega nadzor-
stva s strani družabnikov odnosno občnih
zborov. Nadalje je potrebno že z zakonom
samim povzdigniti zanimanje družabnikov
za usodo zadrž in za njih delovanje, ki se
je doslej pojavljalo le v nezadostni meri. To
najbolj dokazujejo razni občni zbori, pri
katerih se čisto zbere komaj toliko oseb,
da se pokrijejo mesta odbora in nadzor-
ništva.

Da je stari, pri nas še veljavni združni
zakon potreben sprememb, da se prilagodi
novim razmeram, je splošno priznano.
Ravno tako je nedvomno, da so določbe o
zadržah (cooperative), ki jih vsebuje
trgovski zakon kraljevine iz leta 1882. v
členih 219 do 228, nepopolne in nezadost-
ne, da bi zamogle odgovarjati in pospeše-
vati tudi v bodoče združni razvoj v Italiji.

Razni zakonski načrti glede nove za-
družne zakonodaje od leta 1900. naprej so
zadosten dokaz, da je nov, enoten združni
zakon v Italiji nujno potreben. Ta zakon bo
moral med drugim odstraniti ves nepotre-
ben balast, ki pritiska k tlom združno gi-
banje, zlasti ob ustanavljanju. Moral bo
zajemiti združnim ustanovam njih gos-
podarski moči odgovarjajočo svobodo v raz-
voju in dati možnost, da se raztegne za
družna oblika na vsa močta gospodarska
podjetja, tako da lahko sodelujejo široke
ljudske množice tudi pri večjih podjetjih in
gospodarskih ustanovah, ki so bile do-
stopne le bogatim slojem. Združništvo
je danes, ne le v naših krajih, ampak v celi
Italiji tako jak gospodarski činitelj, da bi
vsako omejevanje njegovega delovanja
imelo zle posledice za vse narodno gos-
podarstvo. Ono mora imeti slobodno pot pri
svojem razvoju, da bi moglo prevzeti tudi
ono delovanje, ki je bilo doslej pridržano
le kapitalistični gospodarski obliki, po-
sešno delniškimi družabami.

Sedanja vlada, ki je v zakonodaji napra-
vila dosti smelih in odločnih korakov na-
prej, naj bi skrbela tudi za to, da se čim
preje vpelje tudi za združništvo nov,
razmeram odgovarjajoč združni zakon; pri
tem bi pa morale imeti svojo besedo tudi
združne organizacije.

II. Bistvene razlike med enim in drugim pravom

Ni namen teh vrst, podvreči kritiki v
novih in starih pokrajinah obstoječe za-
družno pravo, ampak le seznaniti širšo jav-
nost z novimi določbami o združništvu,
ki so bile raztegnjene na nove pokrajine s
kr. odlokom zakonodaj z dne 7. avgusta
1925. št. 1778.

Predno preidem k nalogi, ki sem si je
stavil, naj bodo omenjene vsaj bistvene
razlike med združnim pravom, veljavnim
v novih, in združnim pravom, veljavnim
v starih pokrajinah.

Trgovski zakon kraljevine (č. 219 in
76) deli zadruge kakor trgovske družbe
sploh: 1) v odprte ali kolektivne zadruge,
kjer jamči vsak družabnik solidarno in
neomejeno z vsem svojim premoženjem; 2)
v akomanditne zadruge, kjer eden ali
več družabnikov jamči neomejeno in soli-
darno z vsem, kar ima, medtem ko jamčijo
drugi družabniki le z gotovim zneskom
(deležem), ki je lahko izražen tudi v del-
nicah; 3) v delniške ali brezimne družbe,
kjer so zadruge obveze zajamčene le z
gotovim kapitalom in kjer odgovarja vsak
družabnik le z gotovim zneskom, enakim
vrednosti njegovih delnic.

Po italijanskem trgovskem zakonu so
tedaj zadruge posebna vrst trgovskih
družb.

Odprtim ali kolektivnim zdruharjem od-
govarjajo naše zadruge z neomejeno zavezo,

dočim odgovarjajo delniškimi ali brezimnim
zdruharjem z omejeno zavezo pri
nas. Akomanditni združ ne pozna v no-
vih pokrajinah veljavni združni zakon; ne
glede na to, ni mogoče tega tipa zagovarja-
tjati v združni zakonodaji, ker ustvarja
med člani ene in iste zadruge prevelike
interesne razlike. Sploh se pa lahko trdi,
da izgublja akomanditna oblika trgovske
družbe vedno bolj na svojem pomenu.

Glede ostalih razlik med zadruharji v
novih in starih pokrajinah bodi še omenje-
no, da mora biti po italijanskem trgovskem
zakonu ustanovna listina javen akt, se-
stavljeno od notarja, česar v novih pokraj-
inah ni potreba. V starih pokrajinah je
omejeno tudi število odnosno višina dele-
žev, ki jih sme družabnik imeti, tako da
ne more znašati delež posameznega dru-
žabnika več kot 5000 lir; pri zadruharjih z
omejeno zavezo (zadruhar na delnice) ne
sme presegati posamezna delnica 100 lir.
Vsak združnik jamči pri zadruhar na del-
nice le s svojim deležem. Obveznost izsto-
pivega združnika traja še dve leti potem,
ko je prenehal biti član zadruge.

Trgovski zakonik kraljevine priznava na
občnih zboraх vsakemu družabniku le po
en glas ne oziraje se na število njegovih
deležev.

Upravni odbor je dolžan vsake tri mese-
ce spročiti trgovski sodni stanje članov z
navedbo njih imen, poklica in bivališča;
vse objave mora objavljati v uradnem listu
pokrajine, nekatere tudi v državnem urad-
nem listu (Gazzetta ufficiale).

Zadržna zakonodaja starih pokrajn ne
pozna perijodičnih revizij zadrž, uvedenih
v novih pokrajinah z zakonom od 10. ju-
nija 1903. št. 133, pač pa morajo položiti
upravni odborniki ob nastopu svojega me-
sta varšine v višini, ki jo določijo pravila,
ako niso na podlagi pravil od te obveznosti
izrečno oproščeni. Ta določba je popolno-
ma tuja združnemu zakonu iz leta 1873,
in je zlasti pri večjih zdruharjih brez vsake
praktične vrednosti. Dalje morajo kreditne
zadruge predložiti tekom prvih 8 dni vsa-
kega meseca trgovski sodni izkaz o svo-
jem stanju, podpisano od enega odbornika
in enega nadzornika, kar je zlasti za maj-
hne zadruge po delci, ki nimajo izurjenega
uradništva, ogromno breme.

III. Nove zakonske določbe.

Kr. odlok zakon z dne 7. avgusta 1925 ni
odpravi v novih pokrajinah do sedaj vel-
javni zakonov o zadržah, ampak je le
uvedel nekatere nove določbe večinoma
formalne narave, ki pa veljajo le za novo
ustanovljene zadruge in ne za stare za-
druge.

Evo besedilo novega odloka-zakona z
dne 7. avgusta 1925 št. 1778, ki je bil ob-
javljen v uradnem listu (Gazzetta Ufficiale)
dne 20. oktobra 1925:

Čl. 1. določa, da je v novih pokrajinah
dovoljeno ustanavljanje zadrž, pri čemer
se imajo upoštevati določbe, ki jih vsebu-
jejo zakoni, kateri so v teh pokrajinah v
veljavi in ki se nanašajo na družbe, kakršne
so zadruge; dalje se je treba ravnati po
določbah, ki jih vsebuje čl. 220, 223, 224,
225, 227 in 249 trgovskega zakonika
kraljevine. Ne velja pa sklicevanje čl. 220
na 88 in 89 člen omenjenega zakonika,
kakor tudi ne sklicevanje čl. 223 na čl. 140,
temveč veljajo namesto tega odgovarjajoče
določbe sedanjih zakonov, ki so v novih
pokrajinah še v veljavi. Zadruge morajo
v svojem vpisnem naslovu izrečno omeniti,
da so urejene po predpisih pričujočega
odloka.

Čl. 2. Zadruge, ki so ustanovljene v smi-
slu prejšnjega člena, se vpisujejo pri trgo-
vinskem, pokrajinskem ali okrožnem sodi-
šču v smislu zakonov, ki so v veljavi v
novih pokrajinah. Pri vpisu pa se mora pri-
pisati pripomba, da se tem zdruharjem do-
voljuje poslovanje po zakonih o zadržah
in tozadornih konvencijah, ki so v veljavi
v kraljevini. Sedaj predpis o predložitvi
registracijskih in objavi ustanovne listine osta-
nejo v veljavi.

Čl. 3. Za zadruge v novih pokrajinah,
ustanovljene v smislu prejšnjih členov prič-
ujočega odloka, veljajo določbe zakonov
od 12. maja 1904 št. 178; od 19. aprila
1908 št. 126; od 7. julija 1907 št. 526; od
25. junija 1909 št. 422 in kralji. odlokov od
12. februarja leta 1911 št. 278; od 6. fe-
bruarja 1919 št. 107; od 12. februarja 1922
št. 214; od 8. februarja 1923 št. 422 in od
5. aprila 1925 št. 622.

Čl. 4. določa, da se čl. 15, 20 (drugi od-

stavlek) in 33 (prvi in drugi odstavek) prav-
ilnika, ki je bil odobren s kr. odlokom od
12. februarja 1911 št. 278, spremenijo ter
da se bodo glasili tako-le:

Čl. 15. Zadruge, ustanovljene v smi-
slu pričujočega odloka, ki hočejo doseči vpis
v prefekturini seznam, morajo predložiti
predložiti tozadevno prošnjo ter ji priložiti:
ustanovne listine in vse listine o kakršnih-
koli spremembah, ki bi nastale do dneva
vložitve prošnje, prepis potrdila o registra-
ciji na sodišču, notranji pravilnik o izvajaj-
nju pravil, ako ga zadruga ima, seznam, ki
vsebuje imena in priimke združnikov ob
času predložitve prošnje, obrt, ki jo člani
izvršujejo, ime, priimek in funkcije odbor-
nikov, ravnatelj in drugih oseb, ki so po-
oblašcene opravljati posle na račun zadruge.

Čl. 20 (drugi odstavek). Vpis, izbris ali
ustanovitev zadruge v prefekturinem se-
znamu se mora objaviti v uradnem listu pokra-
jine in sporočiti sodišču, pri katerem je za-
druga registrirana. Istotako morajo sodišča
obvestiti prefekturo o ukrepih glede zadrž
v njihovem področju.

Čl. 33. (Prvi in drugi odstavek). Upra-
vitelj zadrž, ki so vpisane v prefektur-
nem registru, morajo predložiti prefekturi v
dveh mesecih po zaključku upravnega leta
prepis letne bilance, ki mora biti podpisana
od upraviteljev in nadzornikov. K temu pre-
pisu je treba priložiti izvleček iz sklepa
občnega zbora, s katerim je bila bilanca
odobrena.

Čl. 5. Davčne olajšave, ki veljajo glede
zadrž na ozemlju kraljevine, so razte-
gnjene tudi na reški okraj (distretto di
Fiume), ako spozna finančni minister, da so
tu predpogoji, ki jih zahtevajo splošni in
posebni zakoni kraljevine o omenjenih
bitjih.

Ta odlok stopi v veljavo z dnem objave
v »Gazzetta Ufficiale«, to se pravi torej,
da je v veljavi od 23. oktobra 1925 naprej.

IV. Člen 1. novega odloka-zakona

I. Za ustanavljanje novih zadrž so tedaj
še vedno merodajni pred vsem združni
zakon iz leta 1873 in druge zakonske do-
ločbe, ki so ostale še v veljavi; poleg tega
pa se imajo upoštevati določbe členov 220,
223, 224, 225, 226, 227 in 249, trgovskega
zakonika kraljevine s tem, da na mesto v
čl. 220 in 223 naštetih čl. 88 in 89 odnosno
čl. 140 italijanskega trgovskega zakonika
stopijo določbe čl. 86, odnosno čl. 175 in
209 v novih pokrajinah veljavnega trg. za-
kona in § 5 združnega zakona odnosno
čl. 28 trg. in § 14 združnega zakona.

Tu navedene zakonske določbe se glase:
Čl. 220 it. trg. zak.: Za ustanovitev za-
druge je potrebna javna listina. Ustanovna
listina mora vsebovati poleg navedb, ozna-
čenih v čl. 88 in 89 it. trg. zak. v skladu z
vrsto zadruge:

- 1.) pogoje za sprejem novih članov ter
način in čas plačila njih združnega deleža;
- 2.) pogoje za izstop in izključitev članov;
- 3.) način sklicanja občnih zborov in jav-
ne liste, v katerih se objavljajo združni
razglasi.

Čl. 223. Upravniki zadrž morajo voditi
knjigo združnikov v smislu določb čl. 140
(it. trg. zak.); poleg tega morajo v knjigo
vpisovati:

- 1.) dan sprejema, izstopa ali izključitve
združnikov;

(Dalje na IV. strani)

Naša zavarovalnica „UNION“

Je največja svetovna zavarovalnica
Delniški kapital Fr. 20 Milijonov, zav.
kapital v veljavi čez 70 Milijardov Fr.
Ustanovljena 1828.

Generalni zastopnik

AVGUST RAVNIK - GORICA
Via Barzellini št. 2, I. 43
— Zastopniki se še sprejemajo. —

MALI OGLASI

MLIN na vodo, lepo stanovanje in zemljišče,
se prodajo. Plačilni pogoji ugodni. Banko
Velkovsk. Rihemberk. 1804

CEVLJARNICA s prostorom, pripravnim za
vsako obrt, se prodajo. Pendice Scorcola 409.
1803

PODLISTEK

E. PHILIPPS OPPENHEIM:

Čuden slučaj gospoda Jocelyna Thwan
Prevel France Magagna.

«Vi znate izborni govoriti!» je omenila. «To
da kaj morete povedati v svoj zagovor, ker ste
povzročili, da je nedolžno dekletko izgubilo v
Washingtonu svojo službo?»

Crawshaw si je zamisljeno gladil brado.

«Pa vendar ne mislite — — — je začel.

«Oh, nikar ne tajite!» ga je prekinila. «Saj
ne cvikim. Vi ste spoznali, da nisem imela po-
klica za telefonsko službo, pa ste storili po-
trebne korake, da so me odelovali. Zelo ime-
nitno je bilo od vas, da ste se ponižali do
mene.»

Crawshaw je sprejel ta poklon z nasmehom.
«Ako dovolite, gospodična Sharey,» je dejal,
«vi ste, kakor pravimo tukaj, dobra sportman-
ka.»

«Oh, pri dirki navadno ne omagam prva,»
je pritrčila. «Vsekakor se mi zdi, da je proti
meni lažje nastopati kot proti nekaterim dru-
gin, na primer proti vašemu Jocelynu Thwew.»
Crawshawovo čelo se je zmrščilo.

«Prisiljena sem priznati, gospodična Sharey,»

je vzdihnil mračno. «da je gospod Jocelyn
Thew največje presenečenje moega življenja.»

«To so možgani, eh?»

«On ima možgane, pogum in srečo,» je izjavil
Crawshaw. «Proti zvezi teh treh stvari je boj
zelo težaven in obeta malo uspehov.»

«Človek, ki bo premagal Jocelyna Thewa,»
je rekla s kratkim smehom, «zastuji vse orehe.
On je gotov zmagovalac v vseh borbah. Zdjaj
ste vi na bojnem pohodu proti njemu, ali ne?»

«Več ali manj — da,» je priznal. «Potovala
sva skupaj na istem parniku.»

«Stavim, da se te vožnje posebno ne ve-
selite!»

«Prvo igro sem izgubil,» je priznal Crawshaw
odkrito. «Vidim, da vam je to že znano.»

«Ne smatrate me za modrejšo, nego sem,»
je rekla deklica brezskrbno. «Jocelyn Thew
ni klepetulja.»

«Ne, ako ima to služiti njegovemu namenu.
Presenetljivo je,» je nadaljeval, «kako se je
detektivska znanost spremenila v poslednjih
desetih letih. Ko sem bil še vajenec v tem po-
slu — morda si ne mislite tega, gospodična
Sharey, a zdaj sem profesionalist, dasi v sploš-
nem zaposlen v vladnih zadevah — je bilo
naše geslo tajnost. Skrivali smo se po kotih,
planili se okoli in aktualni pokazati, da smo
nekaj drugega, kar smo bili. Z največjo od-
ločnostjo smo tajili, da se kaj brigamo za ose-
bo, ki smo jo nadzorovali in zalezovali. V tehi

BABICA, diplomirana, sprejema noseče na
dom. Madonna 10, II. 1805

BRIVSKEGA pomočnika sprejme takoj Piskač
na Opčinah. 1806

SADJARJL Zdjaj je najprimernejši čas za zim-
sko škropljenje sadnega drevja z »Antipa-
rassitom,« ki ga dobite pri Justu Usaj v Gor-
rici, Via Favetti 6. Istotako se prodajajo tudi
razna vrtna semena iz Eefurta. Zahtevajte
cenik! 1807

V LJUBLJANI, na glavni ulici, se prodajo pa-
lača s 16 sobami, skladiščem in dvoriščem.
Istotako se prodajo hiša s 7 sobami. Pojasnila
daje Jelenc Marija, učiteljica v St. Vidu nad
Ljubljano. 1808

BABICA, avtorizirana sprejema noseče. Govor-
ni slovensko. Slavec, via Giulia 29. 64

STOLPNE URE ima v zalogi Franjo Stofla,
urar, Komen. 1737

PISALNI stroj, skoraj nov, se prodajo v Via
del Bosco 6, skladišče. 2730

SLUZKINJA, pridna, se išče za gostiino. Via
Rismondo št. 2, IV., vrata 8. 1798

BABICA, avtorizirana, diplomirana sprejema
noseče, Adele Emershitz-Sbaizer, Farneto
10 (podaljšana Ginnastica) lastna vila, tele-
fon 20-64. 1524

2.) račun o vplačanih in izplačanih zneskih posameznih zadrudnikov.

Upravniki morajo vložiti koncem vsajih treh mesecev v pisarni trgovske sodnice, v čije področje ima zadruga svoj sedež, seznam zadrudnikov z neomejeno zavezo, ki so v četrtletju vstopili, izstopili in v zadrugi ostali, z navedbo njih imena, priimka in bivališča. Seznam podpisajo upravniki; drži ga sodni kancelar vsakomur na prost vpogled.

Cl. 224. Nikdo ne more imeti pri zadrugi višjega deleža od 5000 lir, niti toliko delnic, da bi s svojo imensko vrednostjo prekašali ta znesek. Najvišja imenska vrednost delnice je 100 lir.

Delnice (deleži) se morajo glasiti na ime in se ne morejo odstopiti, dokler niso popolnoma vplačane, in tudi to le tedaj, če odstop dovoli občni zbor ali upravni svet v smislu določb pravil.

Cl. 225. Zadrudniki se ne morejo dati zastopati na občnih zborih kakor v slučaju zakonite zapreke, predvidjene v ustanovni listini ali v pravilih.

Vsak zadrudnik ima samo en glas brez ozira na število njegovih deležev.

Zastopnik ne more zastopati na občnem zboru več kot enega zadrudnika, izvemši samega sebe, če je tudi on član.

Cl. 226. Sprejem novih članov se izvrši s tem, da se ti podpisajo v knjigi zadrudnikov lastnoročno ali potom izrednega pooblaščenca. Podpis morajo biti overovljeni od dveh članov, ki niso odborniki. Ako imajo zadrudniki v smislu ustanovne listine pravico izstopa iz zadruge, mora biti izstopna izjava zabeležena od izstopajočega člana v knjigi zadrudnikov, ali pa naznanjena zadruzi s spisom sodnega organa. Izstopna izjava stopi v veljavo s koncem dotičnega upravnega leta, ako je bila podana pred začetkom zadnjega četrtletja. Ako je pa bila podana pozneje, stopi v veljavo šele koncem naslednjega leta.

Zadrudnika je mogoče izključiti le iz razlogov, navedenih v zakonu ali v ustanovni listini. Izključitev mora biti sklenjena ali na občnem zboru ali v upravnem svetu, kakor pač določa ustanovna listina.

Cl. 227. Za posle, ki jih je zadruga zaključila do dne, ko postane pravomočen izstop ali izključitev kakoga zadrudnika ali ko se vpiše v knjigo, da je zadrudnik odstopil svoj delež, ostane odstopajoči član nasproti tretjim osebam obvezan za dobo dveh let od dotičnega dne naprej, in sicer v obsegu jamstva, določenega v ustanovni listini.

Cl. 249. Upravniki zadrug z neomejeno zavezo, ki ne polže v pisarni trgovske sodnice koncem vsakega četrtletja seznama, predpisane v čl. 223, kakor tudi sodni kancelar, ki ne prijavi tega opusta kraljevemu pravdniku tekoma naslednjih 10 dni, se kaznujejo z globo do 300 lir.

Glede čl. 28, 86, 175 in 209 v novih pokrajinskih veljavnega trgovskega zakona ter §§ 5 in 14 zadrudnega zakona, ki pridejo pri nas v poštev mesto čl. 88, 89 in 140 trg. zakona kraljevine, bodi omenjena, da gre tu za vsebino zadrudne pogodbe ali zadrudnih pravil odnosno ustanovne listine in za knjige, ki so jih dolžni voditi trgovci odnosno zadrug.

Na podlagi v novih pokrajinskih veljavnih zakonov ni bilo potreba za osnovanje zadrug posebne ustanovne listine; to listino so nadomestovala ali pravila ali pa zapisnik ustanovnega občnega zbora. Po zakonih kraljevine in tudi po novem odloku od 7. avgusta 1925 je pa vedno potrebna pred notarjem napravljena ustanovna listina, ki mora vsebovati:

- a) ime, priimek, poklic in bivališče zadrudnikov;
- b) ime in sedež zadruge;
- c) predmet ali namen zadruge;
- d) število in višino podpisanih zadrudnih deležev;
- e) dobo, za katero se zadruga osnuje, ako se ne bi osnovala na nedoločen čas;
- f) pogoje za sprejem novih članov ter način in čas plačila njih zadrudnega deleža;
- g) pogoje za izstop in izključitev članov;
- h) način sklicanja občnih zborov in imena javnih listov, v katerih se objavljajo zadrudni razglasi.

K vsaki ustanovni listini je priložiti izveren izvod pravil, ki tvorijo bistven del ustanovne listine.

V smislu § 5 zadrug. zakona iz leta 1873. morajo zadrudna pravila (zadrudna pogodba) obsegati:

- 1) Ime (firmo) in sedež zadruge; 2) predmet podjetja; 3) čas je zadruga ustanovljena za določen čas, dobo, za katero je ustanovljena; 4) pogoje za vstop zadrudnikov, kakor tudi morebitne posebne določbe glede izstopa (odstop, smrt ali izključitev); 5) višino zadrudnih deležev poedinih zadrudnikov in kakovost teh deležev; 6) določbe glede sestavljanja bilance in izračunanja dobička, glede pregleda bilance in razdelitve dobička in izgube med družabnike; 7) določbe o volitvah in sestavi upravnega odbora ter o načinu, kako se legitimira upravni odbor, njegovi namestniki in uradniki zadruge; 8) način sklicanja občnega zbora; 9) določbe o glasovalni pravici zadrudnikov in način, kako se ta izvršuje; 10) predmete, o katerih ni mogoče sklepati z navadno večino glasov prisotnih zadrudnikov, ampak glede katerih je potrebna višja večina glasov ali pa posebna vrsta glasovanja; 11) način glede objavljanja zadrudnih razglasov; 12) navedbe glede jamstva zadrudnikov, ali je to z neomejeno ali z omejeno zavezo; ako presega v zadnjem slučaju jamstvo v zakonu določeno mero (§ 76. enkratno jamstvo preko zadrudnega deleža), mora biti v pravilih označen obseg tega jamstva; 13) imena članov prvega upravnega odbora ali omih oseb, ki imajo doseči registracijo zadruge.

Novi zakon je pustil v novih pokrajinskih vpeljano zadrudno obliko, to je zadrug z

neomejeno in z omejeno zavezo, nespremenjeno. To izhaja iz dejstva, da ni bil na nove pokrajine raztegnjen člen 219 trg. zak. kraljevine, ki govori o raznih zadrudnih vrstah, zato veljajo v splošnem glede zadrudnih pravil določbe § 5 zadrudnega zakona iz l. 1873, s tem, da ni potreba več z ozirom na ustanovno listino imenovati v pravih članov prvega odbora odnosno omih, ki imajo doseči registracijo zadruge.

Glede trgovskih knjig, ki jih trgovec mora imeti, velja v novih pokrajinskih splošno načelo, da mora voditi trgovec knjige, iz katerih naj bodo razvidni njegovi trgovski posli in njegovo premoženjsko stanje (čl. 28 trg. zak.). To načelo velja tudi za zadrug (§ 22 zad. zak.) z dodatkom, da mora vsaka zadruga se voditi kakor na svojem glavnem sedežu, tako tudi pri svojih podružnicah knjigo zadrudnikov, ki mora biti vsakomur na vpogled.

Zakon kraljevine grede korak naprej in predpisuje izrecno trgovcu vsaj nekatere knjige, ki jih mora voditi. Glede zadrug v starih pokrajinskih določah čl. 223 v zvezi s čl. 140 it. trg. zak., da morajo imeti vse knjige, ki so za trgovca predpisane in poleg tega se zadrugi register, zapisnik občnih zborov in zapisnik vsaj upravnega odbora.

Novo zakonske določbe niso spremenile doseadnjih predpisov glede trgovskih in zadrudnih knjig v novih pokrajinskih in tudi dodatne določbe čl. 223 it. trg. zak. glede knjig zadrudnikov ne vsebujejo nikakih novosti za naše zadrug, ker je morala že po § 14 zad. zak. vsebovati knjiga zadrudnikov vse, kar predpisuje čl. 223 v njenem pogledu. Le glede vplačanih in izplačanih deležev se mora v knjigi zadrudnikov voditi natančen račun, česar se navadno po dosežnji praksi ni delalo.

(Gosp. vestnik, 12. št.)

To in ono

Najbogatejša japonska rodovina.

Mitsui najbogatejša japonska rodovina, spada med najstarejše rodovine japonskega cesarstva. Praded je živel v 6. stoletju. Odločilno vlogo v japonski avnossii pa so začeli igrati Mitsui v 12. stoletju, ko so se namreč posvetili manufakturni trgovini. V mestu Jedo, nekdanji prestolnici japonskih vladarjev, je bil položen temeljni kamen velikanskemu premoženju rodovine Mitsui. Hahirobei Mitsui, zenialen član te rodovine, je uvedel v svojih trgovini praktično metodo knjizjenja. Organiziral je tudi menični promet v času, ko so bile take transakcije na Japonskem popolnoma nepoznane. S tem činom si je pridobil vladarjevo zaupanje. Kmalu potem (1691) mu je bila dana v zakup uprava državnih financ. Od tega naprej je bilo trgovsko delovanje rodovine Mitsui tesno združeno s političnim vodstvom japonske države. Ude stvovanje Mitsui v dveh različnih smereh je ostalo značilno za razvoj moči imenovane rodovine. Blagovna trgovina v Jedu, ki je donajala rodovini ogromne dohodeke, se je v teku časa povzpela do gospodarstvenega organizma, ki je ozko zvezano z državnim trgovino in industrijo. Uvedba denarnih nakaznic po Hahirobeju je rodila Mitsuijevo banko, ki je danes s 100 milijoni jenov osnovnega kapitala (1066 milijonov lir) najmočnejši japonski finančni zavod. Ta zavod si pridobiva v zadnjem času v inozemstvu velik vpliv.

Vladarska rodovina je že v početku novega veka pooblastila tvrdko Mitsui za trgovanje v inozemstvu. In rodovini je odposlala v Nagasaki, kamor so prihajale inozemske trgovske ladje, svojega trgovskega zastopnika, ki se je udeleževal inozemske menjalne trgovine. Leta 1853. je Japonska odprla inozemstvu svoje državne meje in Mitsui so bili zopet prvi, ki stopajo z inozemstvom in kupiškje stike. Mitsui so leta 1876 organizirali trgovsko družbo, ki jo poznamo tako v Evropi kot v Ameriki pod imenom Mitsui & Co. Ta družba se peča vključeno le z znanostno trgovino. Danes šteje Mitsui-konzern 21 podjetij v notranosti japonske države in 36 zastopstev na vseh najvažnejših točkah prekomorske trgovine. Mitsui-konzern spada med najpomembnejše gospodarske činitele sveta.

Najvažnejši preokret za nagromadenje velikanskega bogastva rodovine Mitsui pa pomena leto 1889. Tvrška Mitsui je tega leta kupila državne premoženjke. Nakup državnih premoženjke je dal povod za ustanovitev posebne družbe, ki se je neverjetno naglo razvila. Rastoče bogastvo je razbilo patriarhalno obliko firme, ki jo je vodilo do tedaj 11 družin rodovine Mitsui. Pojavila se je namreč potreba po reorganizaciji tvrdke po evropskem in ameriškem vzorcu. Najstarejši člani imenovanih 11 rodbin so postali predsedniki posameznih podjetij, v katerih so prevzeli ravnanjska mesta poznejši japonski industrijski kapitalisti. Sreča je ostala tvrdki Mitsui — v toliko mila, ker je pri prehodu premoženjke v državne uprave v last rodovine Mitsui vstopil v službo rodovine Dr. ing. Takuma Dan, katerega štejejo med eno izmed najboljših glav sodobne Japonske. Ta tehnično in trgovsko izobražen inženir je spoznal možnost uporabljanja premoženja v industriji in ustvarjal novo bogastvo v obilju.

Gospodarsko ude stvovanje Mitsui-konzerna je tako tesno združeno s celokupnim gospodarstvom Japonske, da je težko ugotoviti, kje Mitsui začena in kje zopet nehajo. Spoznati je mogoče samo najglavnejša podjetja, ki so: Hokkaido premoženjke in paroplovna druž-

ba. Njena osnovna glavica znaša 70 milijonov jenov (okroglo 770 milijonov lir), osnovni kapital jeklarske družbe «Steel Works», ki izdeluje topove za vojno in mornarico, obsega 30 milijonov jenov (približno 320 milijonov lir), premoženjke družba Mitsui ima 100 milijonov lir, v največji japonski papirni tvornici Oji je založenih 50 milijonov jenov (533 milijonov lir), strojna tovarna Shibaura ima 20 milijonov jenov osnovne glavice (213 milijonov lir). Velikanska ladjedelnica, ki je bila dovršena leta 1918, se spričo prodaje ameriškega trgovskega brodojva ni obnesla. Mitsui so radi tega preosnovali svojo ladjedelnico in po par mesecih so bile že izgotovljene prve motorne ladje.

Mitsui konzern zadobiva tal tudi v sosednih državah. V Šangaju obratujejo bombažni mlini, Kitajska vlada je za dobavljeno orožje in druge vojne potrebščine glavni dolžnik rodovine Mitsui. Mitsui posedujejo tudi monopol za ustanavljanje radijskih postaj na Kitajskem in ravnokar izdelujejo v Pekingu prvo radijsko postajo, ki jih bo zvezala z ameriškim in evropskim trgovskim svetom. Konzern igra končno vodilno vlogo pri posredovanju med Vzhodom, Ameriko in Evropo. Južno mandžursko železnico, ki je bila zgrajena z ameriškim materijalom, kontrolira rodovina Mitsui. V vseh podjetjih konzerna je založenega okrog 500 milijonov jenov kapitala (okroglo 533 milijonov lir). Na ta način je lažje priti do cenitve premoženja rodovine Mitsui, ki znaša po merodajnih japonskih cenitvah okrog en bilion jenov (približno 10 bilionov in 66 milijard lir).

Mitsui so si ustvarili tudi družinski zakon, ki naglašja, da je treba naprej varovati ožje (to se pravi japonske interese). Ta zakon svori rodbine Mitsui pred spori, svari jih pa tudi pred velikim razmoževanjem rodovine. Podaja praktične nasvete o osredotočenju delovanja in radelitvi dobička, izvirajočega iz podjetij Mitsui-konzerna. Družinski zakon sega tudi v filozofske višine, ko pravi, da traja delovanje posameznega moža samo tako dolgo, dokler živi. Zato nam je lahko razumljivo, ako je delovanje rodovine Mitsui posvečeno v prvi vrsti razvoju japonskega gospodarstva. Mitsui se ude stvujejo tudi v socialnem življenju. Njihovo ime je čitati pri vsaki priliki, ko je n. pr. lanski potres vpepelil Jokohamo, so bili Mitsui prvi, ki so odposlali iz japonskih pristanišč ladje natovorneje z žitom in drugimi nujnimi potrebščinama na pomoč sestradanemu prebivalstvu.

Sreča je ostala Mitsui-konzernu tudi ob tej priliki mila, kajti njegova glavna skladišča in bančna palača v Jokohami so ostala skoro neposkodovana.

Mitsui so se po lanski potresni katastrofi čutili tako močne, da so otvorili podjetnici tvrdke Mitsui & Comp. v Londonu in Bombaju.

DAROVI

Prav lepo cvete nam dekle, Maljica Jurčkova ji je ime. Se mlada zmeša vsem glave, Pa žal nobeden ni ne gre. Nazadnje zbere iz srca Cednega Dolinčana. Se fantom pošteno odreže, Za lepo Maljico se potegne, Da Maljice ne zgubi Dvesto Lir — fantovski položji, Od tega «Solsko dr.» L. 25 dobi.

Zraven tega darujejo pri lupo pogrnjeni mizi žareči sladkega vinca: St. Petaros L. 2, Galvina Vinko, ker mu je žal po Maljici L. 150, Valentin Petaros, Alojzij Kosmač, Cač Lovrenc, Peter Petaros, Hrvat Ang., Parovel Ivan, Boneta Viktor, Peterček, Joško Petaros, Peter Petaros, Karlo Petaros, Hrvat Andrej in Karlo Hrvat po L. 1, Zobec Anton 70 stot.

Da bo svotica malo večja, darujejo Pernič Marija, Petaros Marija, Rapotec Franciška po L. 2, Petaros Viktorja in Pernič Olga po L. 1.

Da pokažejo Brežanom dober zglede, darujejo še Hreščak Karlo, Zobec Jostip in Sedmak Ivan po L. 5. Vkupno L. 65.20. Vsem darovalcem srčna hvala! O priliki poroke gđ. Zine Rakušček z g. Mirkom Vidrihom iz Aidovščine dne 17. dec. 1925 so darovali za «Dijaško kuhinjo» 75 lir in sicer Franc Pirjevec 25, Mirko Vidrih 10, Repič Franc 25, Edvard Vidrih 7.50 in dr. Josip Štemberger 7.25. Ravnotako so darovali 75 lir za «Solsko društvo» in sicer Fr. Pirjevec 25, Rakušček Ter. 10, Repič Franc 25, Edvard Vidrih 7.50 in dr. J. Štemberger 7.50. (Denar za «Solsko društvo» hrani goriska uprava). R. P. slov. ženskemu društvu L. 20.

Spominjajte se ob vseh prilikah z darovi Dijaške kuhinje v Gorici

Borzna poročila.

DEVIZE: Trst, 28. dec Amsterdam od 990.— do 1000 Belgija od 112.— do 113.40; Pariz 90.25 do 90.75 London od 120.10 do 120.30; New York od 24.65 do 24.85; Španija od 346.— do 354.—; Švica od 476.— do 479.—; Atene od 31.50 do 32.75; Berlin od 590.— do 600.—; Bukarešt od 11.— do 11.60 Praga od 73.50 do 74.—; Ogrska od 603.44 do 603.51; Dunaj od —.345 do —.354; Zagreb od 43.80 do 44.10. Rencijake obveznice 67.40.

VALUTE: Trst, 28. decembra. Avstrijske krone od 0.034 do 0.0353; dinarji od 43.25 do 44.—; dolarji od 24.6 do 24.80; novi 20 frankov od 94.— do 97.— funt sterling od 119.90 do 120.25.

Zaloga domačih vin.

Vipavsko, istrski refošk in kraški teran. Na debelo in za družine Viale XX settembre 94 (prej Acquedotto) na drobno in za družine Via Giuliani 32. - Telef. 2-41

Priporoča se lastnik FR. ŠTRANCAR. (47)

JAKOB PERHAUC

velika zaloga vina, žganja in likerjev ustanovljena leta 1878 Trst, Via S. T. Xidias 6, telefon 2-86

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraski brinjevec, kranjski slivovec.

Lastni izdelki: šumeča vina kot Šampanjec, Šumeči istrski refošk, Lacrima Cristi in druga. Specialiteta: Jajčni konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor tudi PRISTNI MALINOVEC itd. (671)

KRONE po 2.10

plačuje 62 ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2 prvo nadstropje

Pazite na naslov! Pazite na naslov!

IZŠEL JE

Žepni koledar „Edinosti“

Prodaja se v Trstu v Tiskarni „Edinost“ Via S. Francesco 20 in v knjigarni J. Štoka Via Milano 37; v Gorici v Katoliški knjigarni Via Carducci 4.

Inserirajte v „Edinosti“

Fredno kaj nakupite, obiščite

Veliko skladišče pohištva ALESSANDRO LEVI MINZI

Via Rettori št. 7 — Via Meicanton št. 7-13 Spalne sobe, obedne sobe, posamezni kosli pohištva v veliki izbiri.

TISKARNA „EDINOST“ TRSTU

Izvršuje vsa tiskarska dela v najmodernejem stilu kakor tudi v večbarvnem tisku. Razpolaga z najmodernejšimi stroji: Crkami, Lynotype, stereotipno ter rotacijskim strojem. Vsa naročila se izvršujejo točno in po zmernih cenah.

Ulica S. Francesco d'Assisi 20

Stenski koledar za leto 1926

s firmo in reklamo tvrdke v slovenskem in italijanskem jeziku se naročuje v TISKARNI „EDINOST“ v TRSTU, Via S. Francesco d'Assisi št. 20 po jako nizki ceni.

TRGOVSKO OBRTNA ZADRUGA v TRSTU

registrovana zadruga z neomejenim jamstvom VIA PIERLUIGI DA PALESTRINA 4, pritižje

Obrestuje hranilne vloge, počeni s 1. januarjem 1925 po

4 1/2

Večje vloge, vezane na odpoved, po dogovoru.

Davek na obresti plačuje zavod sam.

Trgovcem in obrtnikom otvarja tekoče čekovne račune.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v Dinarjih ter jih obrestuje najugodnejše.

Daje posojila na menično poroštvo, zastavo vrednostnih papirjev, ali dragocenosti in vknjižbe. Eskomptira trgovske fakture.

Uradne ure od 9-1 in od 3 1/2-5 1/2 pop. Poštno-bran. račun št. 11/1327. Telefon 16-04.

IZŠEL JE: Roman v treh delih

MOČ PRETEKLOSTI

Spisala V. J. Križanovska. Iz ručnice prevedel IVAN VOJK.

Cena L. 6.—, po pošti priporočeno L. 7.40. V inozemstvo L. 8.40 proti v naprej poslanemu znesku. - Roman je izdala iz založila Tiskarna Edinost. - Prodaja: Tiskarna Edinost v Trstu, Via S. Francesco 20/1, - Knjigarna J. Štoka, Via Milano 37 in Žen. dobr. združenje v Trstu, Nar. Knjigarna, Gorica, Carducci 7. - Kraigher Josip, Postojna.

Vezane v originalne platnice (cena L. 10.—) se dabi v knjigarni STOKA.